

KOOPERATİFLERDE BİRLEŞTİRİLMİŞ GENEL KURUL TOPLANTILARI

Özdem SATICI
TOPRAK*

I-Giriő

Kooperatifler tüm ortakların katılımı ile oluşturulan genel kurul toplantıları vasıtasıyla geçmiş ve gelecek yıl faaliyetlerini müzakere eder.

Ortakların kooperatif faaliyetleri hakkında bilgi almalarına en geniş zemini bu toplantılar sağlar. Bu nedenle de 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda olağan genel kurul toplantılarının yılda bir defa yapılması zorunlu tutulmuştur. Ancak bazı şartların sağlanması halinde kooperatiflere iki yıllık toplantılarını birleőtirmek suretiyle gerçekleştirme imkanı da sağlanmıştır.

II-Kooperatiflerde Olağan Genel Kurul Toplantıları

II.1.Zamanı ve Sayısı

Kooperatiflerde olağan genel kurul toplantısı, belirli bir gündemle yapılması zorunlu olan toplantılardır.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'na göre her kooperatifin kullandığı hesap döneminin sonundan itibaren altı ay içinde olağan genel kurul toplantısını yapması şarttır. **(KK Md.45/1)**

Bu nedenle olağan genel kurul toplantıları yıllık rutin toplantılar şeklindedir.

II.2.Gündem

Olağan genel kurul toplantıları zamanı ve sayısı bakımından olduğu kadar gündemi bakımından da bazı zorunluluklara tabidir.

***Ticaret Başmüfettiői, Ticaret Bakanlığı**

Bu gündemi oluşturan unsurların bir çoğu genel kurulun devredilmez görev ve yetkilerine dayanır. Diğer yandan olağan genel kurul toplantılarına ilişkin gündem esas itibarıyla örnek ana sözleşmelerde açıkça düzenlenmiştir.

Bu sözleşmelerde yer aldığı üzere, yönetim ve denetim kurulu raporları ile kooperatifin dış denetime tabi olması halinde dış denetim raporunun görüşülmesi, finansal tabloların müzakeresi, yönetim ve denetim kurulu üyelerinin ibrası, görev süreleri sona ermiş olan yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile kooperatifin dış denetime tabi olması halinde dış denetçinin seçilmesi ve bunların görev sürelerinin tespiti, bunların ücret, huzur hakkı gibi parasal haklarının belirlenmesi, gelecek yılın bütçe ve çalışma programının görüşülmesi ve karara bağlanması olağan genel kurulda yer alması zorunlu unsurlardır.¹

III-Birleştirilmiş Genel Kurul Toplantıları

III.1.Yasal ve Tali Düzenlemeler

Birleştirilmiş genel kurul toplantıları kooperatiflerde olağan toplantıların her yıl yapılmasına yönelik düzenlemenin bir istisnasını teşkil etmektedir. 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda 2017 yılında yapılan bu değişiklikle özellikle küçük ortaklı kooperatiflerde genel kurul maliyetlerini azaltmak amaçlanmıştır.

Hükme göre usul ve esasları ilgili Bakanlıkça² yapılacak düzenlemede gösterilmek üzere; kooperatif üst kuruluşuna ortak olunması ve genel kurul toplantısının gündemine konuyla ilgili madde konulması şartıyla, olağan genel kurul toplantıları en fazla iki hesap dönemini kapsayacak şekilde ve birleştirilerek yapılabilir. **(KK Md.45/1)**

Bu düzenleme doğrultusunda Ticaret Bakanlığı'nca aynı yıl "**Kooperatif Ve Üst Kuruluşlarının Olağan Genel Kurul Toplantılarının Birleştirilerek Yapılması Hakkında Tebliğ**³ "; 2018 yılında da aynı Bakanlıkça birleştirilmiş genel kurul öncesi ve sonrasına ilişkin olarak yerine getirilmesi gereken hususlarla ilgili 2018/4 sayılı Genelge yayımlanmıştır.⁴

III.2.Şartları

Kooperatiflerin olağan genel kurul toplantılarını birleştirerek yapabilmeleri için bazı şartları sağlamış olması gerekir. Buna göre, kooperatif üst kuruluşuna ortak olunması ve genel kurul toplantısının gündemine konuyla ilgili madde konulması şartıyla, olağan genel kurul toplantıları en fazla iki hesap dönemini kapsayacak şekilde ve birleştirilerek yapılabilir. **(KK Md.45/1)**

Ortak olunacak üst kuruluşun tasfiye sürecine girmemiş olması gerekir. **(Genelge Md. A/1-c)**

1) <https://ticaret.gov.tr/kooperatifcilik/mevzuat/anasozlesmeler/il-mudurluklerince-kurulusu-yapilan-kooperatif-anasozlesmeleri>

2) İlgili Bakanlık ifadesinden tarımsal amaçlı kooperatifler ve üst kuruluşları için Tarım ve Orman Bakanlığı; yapı kooperatifleri ve üst kuruluşları için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; diğer kooperatifler ve üst kuruluşları için Ticaret Bakanlığı anlaşılmalıdır.

3) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/10/20171031-7.htm>

4) ticaret.gov.tr/data/5d419cce13b87639ac9e0110/38b002056869471031706e4635be5efe.pdf

Ortak kooperatifin üst kuruluştan çıkması yahut çıkarılması halinde ilgili üst kuruluş tarafından durum ticaret il müdürlüğüne bildirilir. **(Tebliğ Md.9/1)**

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ile tali mevzuatta genel kurul toplantılarının birleştirilerek yapılmasına ilişkin karar için özel bir nisap aranmadığından dolayı oyların yarıdan bir fazlasıyla karar alınması yeterlidir. **(KK Md.51/1)**

III.3.Özellikleri

Birleştirilmiş genel kurul toplantıları sürenin bitiminde aynı şartların sağlanması suretiyle tekrarlanabilir.

Genel kurulun birleştirilerek yapılmasının genel kurulda reddedilmesi, bir sonraki genel kurulda bu konunun yeniden görüşülmesine engel teşkil etmez. **(Tebliğ Md.4/3-4)**

Bununla birlikte birleştirme süresi yönetim kurulu ve denetçilerin geriye kalan görev süresini geçemez. **(Tebliğ Md.4/3)**

Diğer yandan, genel kurul toplantılarının birleştirilerek yapılması, her yıla ait geçmiş yıl faaliyetlerinin görüşülmesi yükümlülüğünü de ortadan kaldırmaz.

Birleşik genel kurulda birleştirilen her bir hesap devresine yönelik raporlar ve ibralar ayrı ayrı görüşülür ve herhangi bir hesap dönemine yönelik ibra edilmeyen yönetim kurulu üyeleri ve denetçiler bu organlara aynı genel kurulda tekrar seçilemezler. **(Tebliğ Md.8/1)**

Aynı şekilde birleşik genel kurulda her yılın bütçesi de ayrı ayrı ele alınır. **(Tebliğ Md.6/2)**

Bununla birlikte, birleşik genel kurul toplantılarının ortaklığı sona erenlere yapılacak iade ve ödemeleri geciktirmesini önlemek amacıyla da bazı düzenlemeler yapılmıştır.

Zira 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'na göre ortaklığı sona erenlere yedek akçeler hariç olmak üzere ayrıldığı yıl bilançosuna göre hesaplanan tutarın ödenmesi gerekir. **(KK Md. 17/1)**

Bilançonun esas alınabilmesi için de genel kurulda kabul edilerek kesinleşmesi beklenmelidir.⁵

Bu durum birleşik genel kurul yapılan kooperatiflerde ortağa iade sürecinin oldukça uzamasına yol açabilir.

Dolayısıyla birleşik genel kurul toplantısı yapılan kooperatiflerde ortaklığı sona erenlerin, sermaye ve diğer alacakları, bilançonun genel kurulca onaylanması beklenmeksizin ayrıldığı yıl bilançosuna göre hesaplanarak hesap döneminin kapanmasını izleyen 4 üncü ayın 25 inci gününü takiben en geç bir ay içerisinde geri verilir. **(Tebliğ Md.7/1)**

Genel kurul toplantılarını birleşik usulde yapan kooperatifler için genel kurula ilişkin belge ve dökümanların ilgili kurumlara teslimine ilişkin yükümlülük de devam eder.

Buna göre olağan genel kurul toplantılarını birleştirme kararı alan kooperatiflerin, rapor örneklerini her bir hesap devresi sonundan itibaren 6 ay içinde ticaret il müdürlüğüne ve kooperatifin ortağı olduğu üst kuruluşta vermeleri zorunludur. **(Tebliğ Md.6/1)**

5) Bkz. Örnek ana sözleşmeler Madde 15/1

IV - Sonuç

Kooperatiflerde ortaklara bilgi edinme haklarını kullanmalarında en geniş zemini sağlayan genel kurul toplantılarının yılda bir defa yapılması esas olmakla birlikte, maliyetleri azaltmak amacıyla üst kuruluőa ortak olmak ve genel kurulda kararlaőtırmak Őartlarını sağlayan kooperatiflere iki yılın genel kurul toplantısını birleştirerek yapmak imkanı sağlanmıştır.

Ancak bu düzenleme, ibranın, bütçenin, finansal tabloların her yıl için ayrı ayrı değerlendirilmesine engel teşkil etmeyeceği gibi ayrılan ortaklara mevduatlarının ödenmesine ve genel kurul toplantılarına sunulması gereken raporların ilgili kurumlara ibrazına iliőklin yükümlülükleri de ortadan kaldırmaz.

Kaynakça

- 1-T.C.Yasalar (1163 sayılı Kooperatifler Kanunu)
- 2-rnek Ana sözleşmeler (<https://ticaret.gov.tr>)
- 3-www.resmigazete.gov.tr

